

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 2]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 30. Juni 1493

De fundo instructo vel instrumento legato

[urn:nbn:de:bsz:31-319543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319543)

in. l. iij. §. siue aut. j. de penu. le. z. l. frugē de ver. sig.

I damnatus sit.

Mo. h. casuz i quo heres n̄ p̄t vinū legatū effūdere p̄ corbes. C. Op. s. de pi. z. como. rei. v̄. l. i. §. i. So. aliud in rebus v̄ditis aliud in rebus legatis. rō qz qñ v̄do tibi vinū videor cōuenire vt portes: q̄ cōuētio nō est in legatario: quam glo. tene mēti. Videte lz ista cōuētio nō fit cū legatario vt portet. Lerte nec etiā vt heres portet legatario. vñ remanet in dispōne iuris cōis: vt legatari⁹ sibi portet: vt hic.

I quis uinum.

Dis liquor ex vinea p̄cedēs ē v̄ nū. secus si aliūde. nisi p̄suetudo vtētium aliter se habeat. h. d. cū. l. ex vsu. z. l. nō aliter.

X eo.

C. Op. de. l. cum certus. s. eo. So. vt ibi: z. plene dixi. j. de ver. ob. l. in ter stipulantem. §. sacram.

Ino.

De hac. l. vidistis. s. e. l. si cui.

Inum.

Danc. l. vidistis. s. e. l. cu3 v̄inum.

Ex. §. sequenti.

Appellatione vasoz q̄ vasa veniant: z an legato vino veniant vasa.

Illud. Vide glo. q̄ incipit iōqz est cū eis: q̄a ponit intellectū huius. §. ego puro q̄ in nostris eloquijs fm tpa hodierna seu moderna vasoz appellatione p̄neant oīa vasa apta ad portādū: vt. l. z. si nō sint. §. ij. j. de au. z. arg. le. ideo veniūt dolia q̄ tūcūqz magna. Nō ob. bec. l. qz p̄suetudo loquēdi: tūc repugnabit. iō p̄sule q̄ de hoc facias positiones q̄ sic se bz cōis vsus loquēdi. an at qñ legat vinū simp̄r nō dicēdo aliqd de vasis: an p̄tineatur vasa. dic vt. l. si cui. §. si. s. eo.

Ex. l. sequenti.

Legato vini in vrnalibus vel amphoris qd veniat.

Uinum.

Ista ē bona. l. i. sui p̄n. d. d. hic q̄ legauit vinū oē in vrnalib⁹: z venit vinū qd est in amphoris. Cōtra de. l. si seru⁹. §. cuiusqz. s. de le. i. z. l. sed z si certis. s. e. z. l. i. §. pe. s. de dote ple. vbi si lego aliqd qd est in aliquo loco: z nō repiā qd nō valet legatū. qñ legatū corpus qd nō est in rerū natura. h. vero d̄ p̄nū. So. dicit glo. valde nō. q̄ lōga d̄ria est qñ dico lego vinū in vrnalibus: an dico lego uinum quod est in vrnalibus. nam isto secundo casu loquūtur cōtraria. nā video: legare corpus qd nō est in rerū natura: z nō valet legatū si nō repiā: z qdā in p̄n. gl. h̄it q̄ ē in amphoris z male: qz nō d̄z eē qd est: vt p̄z in soluto: z p̄ri. C. s. q̄ro qñ lego vinū in vrnalib⁹ oē vel i amphoris oē: z nil repiā i amphoris vel i vrnalib⁹ q̄s erit effectus h⁹ legati. Rū. si repiā vinū i amphoris v̄l in vrnalib⁹: vt testator dixit effectus est vt amphore cum vino veniant: z hoc sentit gl. in princ. vt patz ex legibus allegatis in eo. Sz si n̄ repiā in amphoris vt dixit testator: tūc effectus ē: ut heres mittat vinū i āphoriz: ita q̄ legatū aliqd opes: vt l. si qñ. s. de le. i. z. l. generaliter. in p̄n. s. de vsufu. le. z hoc approbat cōsuetudo: qz si emi vinū a te in vegete tua itelligit q̄ debes ponere in vegete mea. Vel aliter dic q̄ qñ testator legat vinū in amphoris v̄l in vrnalib⁹ z nō repiā: intelligit q̄ heres debeat dare vinuz z vrnalia z amphoras: z hoc videt esse de mente glo.

Cui dulcia.

Adiectiua indefinita generaliter neutraliter posita referunt ad oēs res ad q̄s p̄nt adaptari rōne adiūcti cui⁹ significatio restringit. h. d. z est male dict⁹. §. Dicat h q̄ enumeratio sp̄ci hic posita restringit significaciones generis. Cōtra de. l. quesitū. §. pe. j. ti. i. Glo. nō soluit. D̄. et de reg. iur. li. vi. c. generi dicit qd hoc est pp̄ natura istius copule. z que q̄litate p̄cedentis legati in se

quē legatū v̄l repetere arg. j. ti. i. l. seie. §. gaio. nescio qd hoc sit dictū. z qd sit verū dictū D̄. v̄l sentire gl. h. Videte d̄nū. ista so. D̄. nō placet mihi. nō enī soluit r̄rium de. d. l. q̄situm. §. pe. j. ti. i. Si enī hic est dicitio z ibi ē dicitio cū q̄ magis p̄iūgit: z repetitōez iducit: vt. j. de p̄di. z de. l. iur. Pau. z ibi dixi. Nō ob. l. seie. §. gaio. qz r̄nde vt ibi videbitis. Qualiter ergo soluem⁹. Dico sic. l. nostra loq̄ qñ gen⁹ p̄feri p̄ aliqd adiectiū neutraliter positū: tūc qz tale adiectiū regit substantiūm d̄z intelligi de substantiūo q̄litate eius quā testator exp̄s ferat in alia pte ipsius testi illi p̄iūcta: vt p̄z h. Si igit ex prima⁹ genus p̄ noīa substantiua sili modo: tūc enumeratio sp̄ez nō restringit significacionē generis fm distictionē quā videbitis in. l. quesitū. §. pe. j. ti. i. Cōtra circa istū. §. d̄f hic q̄ oīa dulcia veniunt cā portionis parata: an veniat aliud vinū q̄ genus a testatore exp̄sum. R̄nde nō nullū aliud vinū venit nisi illud singulariter qd a testatore est exp̄sum: vt. l. heres meus. §. i. s. de le. iij. z. l. cū delationis. §. cui fundus. j. ti. i. qd ergo hic dicit q̄ veniūt oīa dulcia cā potōis parata. intellige ex cepto vino: qz nō venit nisi vinū qd est noiatur: z bec s̄t utilia pp̄ statuta q̄ post sp̄ales clausulas ponūt ḡnales an ille clausule ḡnales intelligant de eodē genere cum sp̄alibus dicā in. l. b̄ quesitum. §. pe. j. ti. i.

De fundo instructo z instrō legato. Rica.

Iue cum instrumento.

C. Op. de. l. si cui. j. e. So. sunt duo legata. sz in p̄mo cāu unū ē p̄ncipale aliō accessoriū. in scdo uterqz ē p̄ncipale: ut ibi videbitis: z an sit uerum videbitis. j. p̄oxi. §.

Fundo. Cōtra. j. e. l. si cui. So. debes intelligere hic q̄ fundus fuit uolūtarie alienatus: z sic est reuocātū legatū fundi. iō nō p̄t stare legatū instrōi cu3 d̄rit fundus cū instrō: qz instrō est accessoriū. secus si d̄rit fundum z instrō uel fundū instructuz: ut videbitis in. l. si cui. j. eo.

Ex. l. sequenti.

Legata pp̄riate nō v̄l instrō esse legatus. secus si legatus sit vsufructus.

Um pater.

Dotes.

Iste s̄. h̄z duplicē lec. vnā af firmatiua. aliā negatiua: z ista negatiua est magis notabilis. iō fm eā pono casuz. Ex qua h̄es q̄ legata pp̄riate instrō nō v̄l eē legatū C. Op. s̄ istū tex. de. l. sed z ades. §. illud. s. loca. Sol. aliud in fundo locato: qz tūc venit instrō. aliud in fundo cōcesso inter viuos vel legato: ut hic. z. s. de ac. ēpr. l. fundus. s. l. gl. videat dicere p̄trariū in. l. ij. C. de s̄. si. Sed p̄t illa intelligi q̄ habeat aliū intellectū. als male diceret. C. Op. de. l. locū. §. pp̄riarius. s. de vsufr. So. aliud qñ legat vsufruct⁹: qz cedūt instrō. aliud qñ legatur pp̄rietas: vt hic. z q̄ sit rō gl. no. ibi multū late z intellige qz cedūt instrō: ut habeat vsufructū instrōz vt. l. itē si fundi. §. si nuda. s. s̄ vsufr. q̄ tene mēti: qz s̄t quotidiana. C. Altio gl. op. ad h̄ac. l. de. l. seie. §. tyrāne. sed ibi apparet so. qz ibi p̄ratū erat ps̄ fūdi. Alia l̄ra ē affirmatiua: z ista est clara: ut p̄z in glo.

Undum.

Talia sunt subiecta q̄lia p̄dicata d̄mōstrāt z eō. hoc dicit. Vel aliter in substōne cū qualitate illa res uenit tanq̄ primitus fuit relicta. h. d. C. Ad s̄. s̄ z me dij t̄pis op. glo. j. ad treb. l. in fideicomisso. ubi fructus mediū t̄pis nō ueniūt in restōne. Glo. so. pluribus modis: sed tene mēti unā de duabus. nā hic legatū instrō est legatū uniuersale sub quodā noīe collectiūo. sicut grex z peculiū unde recipit augmētuz. uel dic q̄ ista ta

a I dam
o natus.
sit di
spostioe iu
ris cōis v̄d
no. p̄ bar. in
. l. i. j. de ali.
lega. z oino
bar. in. l. itez
illa in fi. p̄n.
d̄ p̄si. pecu.
b Cū vi
q nuū. §.
cui t̄ul
cia. dicā i. l.
Ad nō. ma
time p̄ doc.
in. c. sedes. d̄
rescrip.
C De fūdo
instructo z i
strumēto le
gato. Rica.
c Cū pa
c ter aliū
intelle
ctū. vide i. l.
ij. C. de v̄b.
fig. p̄ glo. z
docto.

Utm q
c das. s.
.l. i. ibi
vide bar. q
priu vult ei
qd hic et vid
l. i. pe. s. pre
tor ait. d. d.
insec.
b I cui
s fundu
nulla e
differentia.
Que sit dif.
feretia iter et
cu. et adde
bar. i. l. tice
tex. s. i. d. le.
.i. et i. l. fudu
.C. de v. s. et
adde qd hcl
in. l. si ancil
la. cu. l. se. de
le. i. et dicta
p bart. in. l.
gallus. s. q.
da recte. de
lib. et post. et
adde doct. i.
d. l. tice. s.
nihil. et l. y. i.
l. h. C. d. nu
pt. do. ant. i.
c. in litteris
in pn. d. rest.
spo. et bar. et
doc. in. l. iul.
pau. d. co.
di. et demo.
et in. l. i. j. de
pecu. le. bar.
et ibi post eu
de istis dicti
onibus in. l.
si ita. s. i. de
manu. testa.
et de dictioe
cu. vide no.
in. l. si is qui
circa pn. de
reb. dub.
ADDE de
dictioe cum
bal. p. ccc.
vij. et cccc. l.
iij. lib.

lia no cedut legato tanq fructus: sed tanq infra simul in istis fructibus renouata: et ista so. plus placet.

Minor. C Manumissio hz inualida extinguit serui legatu. b. d. Sile. j. de adi. le. l. et io. et l. si legatu. et s. de le. i. l. legatu in pn. C Op. s. de le. i. l. seruū filij. s. si idē. et l. si seruus legatus. s. si seru. So. dic gl. ibi loqf in seruo que expsse legauit h sub q/ dā vniuersitate. ista sol. nō vī bona. imo vī totū eē: qz legatū generis nō vī qz reuocef p sequēte actū iurilē: vt l. si. in si. j. de au. et ar. le. iō glo. dicit h manumisit inter viuos. ibi in eodē testō. ideo nō videt habuisse aiūm re uocandi nisi manumissio valerēt. p hoc optime tex. in l. cum ita. s. si. s. de op. le.

Am quidam. C Magis ispicit fūdus in quo quis opaf q fūdus i quo moraf. b. d. C Op. de. l. i. s. i. d. li. agno. vbi d3 fieri citatio ad locū vbi moraf cū familia: nō ad locū vbi opaf. hoc est ad stationē. Sol. alia materia est ibi et diuersam hz rōnem ab ista: vt patz cuilibet sane intuētī. Aduerte qz valeat citatio facta ad stationē videt hoc pbari: et in l. ex facto. s. oēs serui. s. de here. isti. et i. l. itē apud labeonē. s. puitiū. ff. d. iniur. Ex. l. sequenti.

An sit dfa dicere lego fundū cū instrō: vel lego fundū et instrm: ibi. Quero. Et an si dicat lego fundum instructū tantū importet quantū pdicta: ibi. Scōo

I cui fundum. C Ista est diffici lis. l. et anteq. itre glo. oppono ptra. nō est dubiū q alienato fun do nō cedit instrm: vt. l. ij. s. i. s. e. si instrm nō cedit. er go appet qz illius fūdi desijt eē instrm: et sic vī qz instrm legato nō cedat quocūqz vbo sit vsus. qsi p testatores fuerit trāslatū in aliū: et sic alienato fūdo nō remanet i strumētū fūdi: vt. j. de au. et ar. le. l. iij. s. seio. Rūdeo de bes sic intelligere hāc. l. qz testator legauit fundū: et iō instrm nō aduocat a fundo: et sic remanet instrm fundi et cedit legato: et hoc vult dicere tex. hic q ponit instrm esse legatū: nō qz hoc sit semp sed pōt. f. in casibus esse legatū. secus si esset trāslatum in alium vsū: vt. s. dixi. Quero que sit dfa qn dico lego fundū cū instrō: vī le go fundū et instrm. Rū. dfa est in duobus. primo est in plenitudine legati: qz si lego fundū et instrm cedit istfz fundi et instrm patrisfa. vt. j. e. l. qsitū. s. sed si fundus. Sed si lego fundū cū instrō: tūc nō cedit nisi instrm fū di: vt ibi pz. Scōa dfa est in modo extinguendi legatū. nā si lego fundū et instrm extincto legato fundi nō exti guif legatū instrm. Rō qz vtrūqz videt pncipaliter lega ri: vt hic. et l. i. in pn. et. s. i. s. e. Sed qn legaf fundus cū instrō alienato fundo extinguit legatū instrm. rō est: qz est accessoriū vt hic. et. s. e. l. i. et facit. j. de pec. le. l. i. et ij. et hm hoc est dfa iter cū et: qd ē. l. illi cū illo. s. de vsu fruc. le. et l. tice textores. s. i. s. de le. ij. Sed glo. tangit istud ptrariū tñ nō bñ declarat. iō dic sic. inter et et cum nulla est dfa qtu ad pūctionē: qz qlibet istaz dictio nū pūngit: vt legibus ptrarijs: et l. si qz ticio. de vsufr. accre. et l. triplici. de ver. sig. Sed qtu ad modū pūn gēdi aduerte. nā aut cadit inter res inter qz pū nō ē: vt vna alij nō accedat vt est inter hoies: quoz vnus al teri accrescere nō solet: vt. l. iustissime de edi. edic. vt in ter res distinctas potius: et tūc eodē modo cōiungunt vt instrm. de le. s. si qz ancillas: et l. si ancilla cū liberis. s. de le. i. aut cadit inter res quaz vna solet accedere alte ri: vt instrm fundo. peculū seruo: et tūc est dfa: qz cū cō iungit accessorie: vt hic. et. l. ij. de pec. le. et hoc pbat in l. ij. C. de ver. sig. et ibi p glo. Scōo qro si aliqs legat fundū instructū: an egparabif pdictis. Rūdeo qrum ad legari plenitudinē egparabif illi legato lego fundū et instrm: vt. j. e. l. qsitum. s. si fundus. Itē qrum ad ex tinguendi modū egparaf etiā illi legato lego fundum et instrm: vt hic dicit Pau. iuriscōsultus. tñ vī esse ptra tex. instrm. e. s. si qz ancillas. in si. dicit qdam qz ibi impa

to: locutus est sic ppter rudes. Alij dicunt qz illa corri git Paulū. Tertij dicit vt Azo. qz qrum ad extingue di modū istud legatū fundi instructi hz naturā separa tā p se. nā alienato fundo extinguit legatū instrm fundi ita loqtur ptrariū istud: sed nō extinguit legatū in sifi patrisfa. vt hic. et ista est opi. Azo. et bona. Ex qua no. qz istud adiectiuū instructum et filia videt adijcere acces sozie illa que psuenerūt accedere legato fundi. illa ve ro que nō consueuerūt accedere videtur pncipaliter adijcere. Sed ptra. s. depo. l. i. s. q. depo. vbi si depo no seruū vestitū: venit vestis accessorie. So. vt ibi in gl. qz ibi de veste nihil fuit dictū. secus si esset dictū de ve stimēto: qz tūc recurremus ad distinctionē huius. l. qz aut dixit depono seruū vestitū: et tunc vestis venit acces sozie. secus si dixit depono seruū sic ornatū qz tunc ille merces nō sunt accessorie: sed vtrūqz erit depositū pncipaliter. Et aduerte si lego fundū instructū alienato fundo nō extinguit legatū instrm. Sed quō potero pe tere istud instrm cū sit qdaz qualitas q nō pōt esse sine subiecto: vt. l. i. s. de vsufr. le. Rūdeo istud adiectiuū in structū nō est nomē reruz: sed magis est nomē cuiusdā relationis: sicut vbi gfa. pater et filius sunt noia cuiusdā relationis: nō qz sint ppria noia. modo cū ista re latio sit accidēs nō petam instrm: sed petā rem ex qua fiebat relatio ad aliā rē: vtputa ad fundū: qz petā istfz et hoc videt hic dicere iuriscōsultus: et ideo si est qdam qualitas relata ad ipsāmet rē nō ad aliā rē: vtputa si le go seruū totuz extincto legato serui nō possum petere ipsā qualitatē totā et p hoc ista. l. videt facere p materi am qz determinat in. l. diuus. j. de re iudi. in qua dico lō gam dfram esse: an dicā testes corrupti falsum dixerunt et qz fuerūt corrupti. Primo casu d3 pbari vtrūqz. als nil pbat. Scōo casu sufficit si pbetur vnuz qz videtur cōtra hanc. l. qz nō est differentia inter fundū instructū et fundū et instrm. So. patet ex pdictis: qz petā respectu rei ad quā sit relatio nō fit differentia: sed respectu rei ad seipsam bene fit dfa: vt ex predictis satis plene patet.

Epoti. C Per solā sniam nō fit reuo uatio vt legatū extingua. b. d. Dicit hic qz legatum nois cōtinet appellatiōe legati generalis. Cōtra in. l. gaus. in pn. s. de le. ij. So. hoc ideo qz calendarium legauit: vt. s. de leg. iij. l. qui filii. Item videt qz p sniam extinguit: vt. l. h. de iōmif sa. s. si rem. s. de le. iij. Rūdeo ibi plus fuit: qz ibi exigit testator. hic nō. C Item op. qz legatū sit extinctū: qz p sniam fit nouatio: vt. l. h. C. de except. rei iudi. ergo et. Dicit glo. certe p sniam nō fit nouatio. f. talis qz piorē actum tollat: sed adijcitur noua forma: vt no. in. l. i. C. de iudi. et sic innuit ista glo. qz si nouatio esset facta vere extinguit istud legatum. C Quero an hoc sit verum. Et hic videt tex. qz sic. j. e. l. seie. s. pdia. In cōtrarium videt casus in. l. cum filius. s. heres. s. de le. ij. et. j. de li be. l. h. s. si. So. aut est legatum liberationis et p no uationē nō extinguitur: vt. d. l. h. s. i. de lib. le. aut est le gatum ipsius nois: et tunc aut legaf spāliter: et p noua tionem nō extinguit: vt. d. s. heres. aut legatur sub q/ dam vniuersitate: et tunc nouatione extinguit: vt hic. et. j. e. l. seie. s. predia.

Abernā. C In eo in quo appet esse mutata voluntas te statoris videt esse reuocatū legatum nō in alio hoc dicit. C Quero que sunt ista in gbus apparet mu tata volūtas. Glo. respondet multuz bene. C Sed cō tra hoc op. hic fuit legata taberna cū merabus et bor reuz cū vino. ergo extincto legato principali. f. de taber na merces nō debent: vt. l. si cui fundum. s. eo. Sol. ibi dictio cum cadit inter res quaz vna alteri cōsuevit acce dere hic vero cadit inter res quaz vtraqz est principa lis: qz vinū nō est cā horrei: nec vinū alteri vī pcedere.

Vesitum. C Tres. Primo ponit qd sit

VIII

instrumētum fundi vsqz ad. §. si domus. Secūdo quid sit instrūm domus vsqz ad. §. sed si fundus. Tertio que sit differētia inter legatum fundi simul instructi: & simul cuz instrū: & circa hoc multa dicta interserit vsqz ad h. l. **C** Nota tex. ibi quippe rē. dicitur hic qd frumentum cōtinetur appellatione instrū. nōne hoc est contra diffinitōnē instrū hic positam. Rūdeo vt patet ex sequēti tex. qd instrū diutius manet p renouationem qz consumitur & renouatur: vt in tex. sequenti.

C In versic. vxores. No. tex. neqz est dura rē.

C In ver. ea vero que solo rē. No. tex. ibi: qz sū dus fundi rē. **C** In. §. si qz rē. No. istuz casum

C In ver. itē sere & clauēs rē. No. qz sere & clauēs sunt portio domus.

Papinianus quoqz.

C Dic & in sequēti. §. sunt duo boni casus. No. in scōo casu qz quis videtur esse in fundo si habet animum redeundi.

Deniqz neratius. **C** Nota istum tex. & habes hic qd exceptio cōfirmat regulaz. Sed an facit comprehendē ea que als nō cōprehēde renf. Dic videtur esse tex. qd sic. habuistis casuz in p̄trarium in. l. generaliter. §. vxori. s. de vsufr. le. Ad hāc. l. rūde qd hic dixit maxime.

Sed & ipse papinianus

C Facilis est tene menti istum tex. ad ea que dicitur. i. j. de dona. l. antepe.

Ex. §. sequenti.

C Heres an teneatur dare legatario instrū emptionis fundi legati.

Papinianus quoqz.

C No. tex. ibi nisi inquit ex alia parte rē. hic videt casus qd si tastator legat mibi fundum qd he res mibi teneat dare instrū emptionis fundi. Lōtra hoc videt tex. in. l. instrū. C. de fideicō. Dicit Pla. qd ibi fuerunt legatē res p parte: hic infolidum: & hoc tenet Specu. in ti. de instrū. edi. §. nunc vero. ver. sed queritur. Hoc. determinat cōtrarium qd nō teneatur p̄stare instrū sicut nec venditor: sed d3 cauere de p̄stando qm̄ opus fuerit: vt. l. ticius de ac. emp. & l. instrū. ne si hereditas euinceret teneret: qz alij tradidit instrū hec ratio nō placet: qz si bona fide tradidit nō teneretur bonefidei possessor: vt. l. qd si possessor. s. de peti. here. & l. hoc aut. j. ad. l. fal. sed interest heredis retinere. ppter aliud: qz possit teneri de euictione si legatum fuisset cōiuncte persone: vlsociens alienuz legasset: vel in alijs casibus qbus de euictione teneret: vt. l. si domus. §. de euictione. s. de le. i. No ob. hec. l. qz qd dicit qd debent p̄stari emptiones debet exponi. i. cōmoduz qd ex emptione pcedit. nō aut instrū emptionis. ita intelligunt doc. in. l. instrumenta. C. de fideicō.

Ex. §. sequenti.

C Quid sit genus: qd species: quid indiuiduū ibi. Dis expeditis. Et an cum genus & species ponunt inter psonas grauatas generi p species an deroget. ibi. Prima igif. Et qm̄ genus & species ponit inter psonas honoratas: ibi. Venio. Et qm̄ genus & species cadunt inter res legatas seu de quibus fit dispositio generi per specie de rogetur: ibi. Tertia. Et qm̄ genus & species cadunt inter casus in quibus dispositio confertur an generi per speciem deroget vide in fi.

Si quis fundum.

C Iste. §. habet ma

teriam profundissimam & multam inuolutam & tractatam a glo. & doc. mei iudicio multum impfecte & per oēs. Sed ego tractabo magis late: & breuiter hoc dicit. Enumeratio specierum respiciens actum legandi non restringit genus prece dens. hoc primo. Item quādo vni legatur gen^o alteri species a legato generis species videt exēpta. h. d. cum. §. seq. **C** Op. j. de supel. le. l. legata supellectili. ij. rūslo. vbi per enumerationē specierum minuitur generis legatum. Glo. sol. hic nō minuitur person e legatum. ibi legatum agri minuitur. Ista sol. nō est bona: qz lex p̄traria loquitur tam de legato qd respicit agruz: qz fuit legatus fundus instructus qd de legato quod respicit personam: qz loquitur de legato supellectilium. Alij dicunt qd hic legauit aliquas species contētas sub genere. in cōtrarijs numerauit aliquod indiuiduum qd continebat in aliqua specie nō expressa: sed que continebatur sub genere. Ista sol. lz in se sit vera tamen ad. l. contrariaz nō est bona: qz tex. ibi dicit species: & sic nō loquitur de indiuiduo: quare gl. indistincte soluit qd in. l. cōtraria in. ij. responso fuit facta enumeratio specierum causa limitationis: & vt gen^o limitaret. hic vero fuit facta ex abūdanti gratia dubitationis tollende. **C** Aduertatis domini op. ad hanc. l. de. l. cum delanionis. §. cui fundū j. eo. Glo. soluit duobus modis. primo modo qd indistincte ibi fuit facta enumeratio per moduz limitationis & determinationis: sed quis reuelauit hoc glo. certe tex. ibi nō aperit. qualiter ergo soluemus. dic qd sol. qd glo. ponit supra est vera: qz ibi fuerunt enumerate res quedam indiuidue que continebantur sub quadaz specie nō nominata: sed sub genere contenta. Dec so. probatur in. d. §. si cui fundum. & l. heres. §. i. s. de leg. ij. & l. i. §. item si duo. j. de au. & argen. lega. tunc enim videtur voluisse qd de illa specie non comprehendatur: nisi indiuidua nominata. ratio qz ipse speciem non expressit. secus si speciem expressisset: vt. l. verba. j. de ali. & ab. le. sed quādo legat genus & nominat speciem contentam sub genere species venit: qz nominatur: vt hic.

C Item op. de. l. cum delanionis. §. quidam. j. eo. Solu. dicit glo. ibi fuit nominata species causa determinationis. ita dicit glo. hic indistincte. ita etiam dicit By. in. c. generi. de reg. iur. li. vi. & Ja. de are. inter alias suas so. Sed quis reuelauit glo. qd hoc fuit adiectum causa determinatiōnis. Ideo forsan Ja. de are. de hoc dubitans dedit aliam solutionem dicens qd in. §. quidam nō fuit legatum genus: & numerata postea species sicut hic. sed fuit adiecta legato quedam q̄litas seu modificatio. dico enim vti ego possedi: & ideo illa talis modificatio declaratur per species postea enumeratas. hec solu. non placet: qz tantum est dicere lego fundum vti possedi: quātum est dicere lego fundum instructum: vel fundum & instrumentum: & ita genus. casus est. j. e. l. p̄edia. §. ita legatuz. hec solu. non placet. qd dicemus. breuiter dico qd taz iste. §. q̄. §. contra ruz loquitur in casu dubij. sed hic presumitur facta enumeratio ex causa determinationis. rōnem dicam incontinenti. **C** Sed circa hoc quero vnam. q. nam glo. ponit duos casus pro constanti. aut adiectio fuit facta ex abūdanti: aut ex causa determinationis: quid in dubio. glo. non dicit. sed Ja. de are. & By. dicunt qd in dubio stemus huic. §. qd ex abūdanti videatur facta. ar. l. quotiens. j. de re. du. & l. euz qui. s. de pba. ita dicit By. in. c. generi. de re. iur. li. vi. Sed hoc vi

C Testū q portio dom^o.
Nota qd clauēs & sere st portio dom^o & an veniat vendita domo. vid bal. in. l. iij. C. de ver. signi.
C Deniqz cōfirmat regulā. Quali ter exceptio firmet regulā vide qd dicitur in. l. i. nā qd. de pecu. le. & l. genera li. §. vxori. b vsufr. le.

C Si quis fundū. vide tur q̄ deroget. de hac materia v̄d no. p. bal. in .l. quotiens .C. fa. her. z ibi vide no. .q. z aliā no. .q. p. cū. in. l. si filio. in .l. col. C. fami. ber. Et not. q̄ generalis p̄dētia ho minis nō de rogat sp̄ali p̄ uisōi. l. si q̄s poris. §. cer tū. cum auē. nūc aut̄ ubi posita. z ibi bal. C. de se. ch. nup. z an vna p̄uōisio magis sp̄alis deroget alte ri p̄uōisioi min⁹ sp̄ali z quō cognos catur. vide bal. in .l. hac cōsultissima .C. q̄ testa. fa. pos. in .l. col. z bar. in .l. l. §. i. j. de ope. no. nū. **B** Ad. q. d. facto. Item posset induci ad aliā. q. de qua vide qd̄ dixi post bar. in .l. ij. i. p̄n. de v. ob. z qd̄ late no ta. p. bar. i. l. sanctio. j. de pe. z bal. z jmo. in no. .q. in .l. cohe redi. §. q. pa trē de vulg. z pup. **C** Rūdeo q̄ nō. Et ista faciūt ad. q. d. qua p. bal. p̄ istū ter. in .l. si ab hosti bus. fo. ma. q̄ si vnū est statutū q̄ oc cidēs bāni tū hēat p̄mi um. alio sta tuto cauef q̄ occidēs ceteros ban nitos mērea tur dimidiā penā sed ei dē iponatur minor pena pro dimidia eius q̄ alte ri iponeref q̄ occidēs talē exbānitū de quo caue tur q̄ dimi diā penā me reaf nō hēat p̄mīū. p. quo facit gl. i. d. .l. si ab hosti bus. §. i. i. v̄.

detur p̄tra dictū. §. quidam. z. l. seie. in prin. j. e. vbi in dubio videt facta adiectio cā determinati onis. Quare dic q̄nqz adiectio sp̄erum refertur ad verbū seu p̄cipiū significatiū generis. tūc in dubio videt facta enumeratio cā determinati onis. ita loqtur. §. quidā. z. d. l. seie. in p̄nc. q̄nqz enumeratio sp̄erum respicit verbū qd̄ significat actū legādi: z tūc qz actus legādi nō pōt intelli gi restrictus. genus nō pōt intelligi restrictū per enumerationē sp̄erū: qz ad genus nō refert. iō ex abūdanti p̄sumif adiectū: vt hic. nā hoc verbuz cū mācipijs respicit verbū legauerit. Sed si eēt dubiū ad qd̄ refert. vtrū ad actuz legandi vt ad verbū significatiū sp̄i: isto casu intelligo ad p̄ p̄ma fieri relationē. sed q̄n nō apperet q̄ ad p̄ p̄ma haberet fieri relatio: tūc staret dicto doctoz qz ex abūdanti videt apposita: z ita pōt log h. §. **C** S3 p̄tra hoc op. de. l. q̄sitū. §. i. s. d. le. iij. Rñ. ibi enumeratio sp̄eruz p̄cedit genus: z ēt segtur post genus: z sic genus ponif in medio: iō i du bio v̄f apposita grā restringēdi nō distincto ad qd̄ verbū vt ad quē actū referaf enumeratio spe cierū. hic nō loqtur q̄n tū p̄cedit vel tū segtur. Ex p̄dictis appet so. z intellectus duaz. l. p̄bi mo appet so. l. sed si adijciat. §. p. socio. vbi dicif lucrū z q̄stuz. lucrū est genus: z q̄stus est sp̄es: z restringif significatio lucri: vt intelligaf q̄stus: z est rō ibi: qz statim post genus apponif sp̄es ip̄si generi: z ideo ponif expositiue vel determinati ue. Vel dic q̄ ibi intellectus ille assumif: qz sic cōi ter fieri solet: vt p̄z in .l. coheredi. z. l. seie. eo. ti. Itē apparet so. ad. l. q̄ fundū. j. de ver. si. vbi d̄ p̄mitto fundū v̄t optimus maximusqz est: z ius diminitū p̄ d̄m nō esse. Ista verba z ius dimi nutū zē. restringūt significatiōē p̄cedētiuz ver boz: z sic sit expositio seu determinatio p̄ceden tiū. Rō q̄ illud ḡniale dictū respicit. secus si dice ret. p̄mitto fundū v̄t optimus maximusqz est: z p̄mitto ius p̄ d̄m diminitū nō esse: z sic respi ceret actū p̄mittēdi: qz tūc poneref ex abūdanti: vt hic. **C** Op. ad scōaz prem. j. de pecu. leg. l. ser uo manumisso. vbi d̄ qz argētuz muliebre qd̄ est in instrō debet ei cui est legatū instrū. So. vt ibi dicā. **P** His expeditis venio ad materiā. l. nostre z p̄ declaranda ista materia vidēdū est primo q̄ liter hic assumaf genus z species z indiuiduz. Rūdeo q̄tum est in p̄posito assumimus hic ge nus q̄q̄d p̄dicaf de pluribus differētibz sp̄es: vel q̄q̄d p̄tinet in se plura que specie differant si ue hoc sit p̄ dictū vniuersale: vt peculium instrū z filia. siue sit p̄ adiectiōē alicuius signi vniuer salis: vt oēs res meas vel seruos meos z filia: vt p̄baif in hac. l. z. l. seruis vrbanis. §. si. s. de lega. iij. z qd̄ ibi no. facit qd̄ no. i. l. legato ḡnialiter. §. de le. i. z. l. cū post. §. gener. §. de iure do. z quod no. in. l. ij. §. si cer. pe. Sp̄es vero assumif id qd̄ p̄ dicaf de pluribus differētibz numero seu illud qd̄ cōtinet in se plura d̄ra numero: vt hic. z hoc apparet. j. e. l. cū delanionis. §. cū fundus. Licet q̄nqz istā sp̄em vocemus genus in ista materia: qz ea abutimur. Indiuiduū vero est qd̄ d̄ se solo p̄dicaf: z vt declarē istā māz hēo tractaf q̄tuoz qōnes. Primo q̄n genus z sp̄es cadūt inter p̄ sonas grauatas. Scōo q̄n genus z sp̄es cadūt in ter p̄sonas honoratas. Tertio q̄n genus z sp̄es cadūt inter res legatas seu d̄ qbus sit dispositio Quarto q̄n gen⁹ z sp̄es cadūt iter casus in qd̄ d̄spō cōferf. **P** Prima igit qd̄ ē q̄n gen⁹ z sp̄es cadūt inter p̄sonas grauatas: qz aliqs heres gra uatur sp̄aliter: z postea oēs ḡnialiter: an deroget generi p̄ sp̄em. Elidēf qz deroget. vt. l. legatoz

. §. i. s. de le. ij. In p̄trariū qz nō in. l. si tibi hō. §. i. s. de leg. i. z. l. meuius. §. cū qui. §. de lega. ij. Breuiter dico sic. aut p̄cedit d̄spō sp̄alis: z seq̄ ḡnialis: aut ecōtra. p̄m o casu aut d̄spō sp̄alis re ferf ad plures: z tūc generi p̄ sp̄em derogaf: qz generalis d̄spō sequens tm̄ ad illos noiāros re stringif: vt. l. legatoz. §. i. s. de le. ij. §. intellectū gl. no. in. l. meuius. §. cū. §. de le. ij. z ibi dixi. aut illa dispositio sp̄alis referf tm̄ ad vnū: z tūc ge neri p̄ sp̄em nō derogaf imo sequens dispositio valet z tenet in oibus: vt. d. l. si tibi hō. §. i. z. l. meuius. §. cum qz p̄dicta vera q̄n eadē res est illa in qua oēs grauātur. secus si eēt q̄ritas vel res diuerse: vt no. in. d. §. cū qui. Scōo casu p̄m cipiā generi p̄ sp̄em derogaf in totū: vt videaf a generali d̄spōne recessum. hic est casus in .l. ti cia cū testō. §. lucius. z. l. ij. circa prin. §. de le. ij. z ex narratione facta in tex. z glo. colligitur hic. Hoc induco ad. q. de facto. duo sunt statuta in ciuitate ista. dicit vnū qz oēs comitatēses de qua liber porta teneātur apportare cōi frumētuz qd̄ cōe bz in illa porta. aliud erat statutū sp̄ale qz co mitatēses de castro fossati teneātur portare fru mentū qd̄ cōe bz in castro fossati seu in porta so lis: q̄ritur an de illa porta teneātur adiuuare ad portandū vigore p̄mi statuti. Rūdeo qz nō qz siue illud statutū sp̄ale sequaf: z videf a genera li recessuz: vt dictū est. siue p̄cedat sp̄ale statutuz z generale sequēs referf ad p̄sonas expressas in sp̄ali q̄n illa sp̄es ad plures referf: vt. l. legatoz. §. i. s. de le. ij. z. §. dixi. **P** Tenio ad scōam. q. q̄n genus z sp̄es cadūt inter p̄sonas honoratas seu inter p̄sonas qbus aliqd̄ p̄cedif vel relinquitur. exēplū ponas in legibus infra allegat. **Q**ue ro ergo vtrū generi p̄ sp̄em deroget. Hanc ma teriam habuistis q̄n expeditā in. l. liberis quos in p̄n. §. de ali. z. ci. le. Sed repeto grā euidentio ris intellectus: z dico sic. aut p̄cedit seu legatuz respicit certā seu limitatā cām: aut sit simpliciter z indeterminate. primo casu: aut illi q̄ enumerā tur z noiāntur in d̄spōne nō oēs debent admit ti pariter: sed ordine successiuo. aut debent oēs pariter admitti. p̄mo casu enumeratio sp̄erum derogat generi in hoc qz noiati debent p̄ius ad mitti: vt. l. cum ita. §. si. s. de le. ij. scōo casu distin gue vt segtur. aut dispositio sp̄alis p̄cedit z seg tur generalis in eadē voluntate: aut in diuersis voluntatibus. si in eadē voluntate generi p̄ spe ciem derogaf: vt. l. alimēta. §. basilice. j. de ali. z. cib. le. z hoc verū si relinqtur ab eadem p̄sona. si vero a diuersis: tūc p̄ vltimam scripturā videf recessum a p̄ma nec est cōcurfus generis z sp̄i vt. l. stichus nutritis. iij. rñso. j. de ali. z. ci. le. si ve ro in diuersis voluntatibus: tūc idē qz p̄ sequen tem dispositionē a p̄ma videf in totuz recessū vt. l. libertis. in prin. j. de ali. z. cib. le. ideo nō est cōcurfus generis z speciei. Scōo casu q̄n sit con cessio simpliciter z indeterminate. aut p̄cedit d̄i spositio sp̄alis z segtur generalis: z tunc generi p̄ sp̄em derogaf: vt generalis p̄uisio nō referaf ad p̄sonas qbus est sp̄aliter p̄uōisum. ar. l. co heredi. §. qui patri. de vul. z. pupil. z. l. doli clau sula. j. de ver. ob. aut p̄cedit generalis: z segtur sp̄alis: z tunc generi p̄ sp̄em nō derogaf. imo ge neralis p̄uisio referf ad cū cui est sp̄aliter p̄uisū vt. l. ticia. §. q. marco. als est. l. qui marco. de an nu. leg. z. j. de stip. ser. l. ij. facit ad hoc qd̄ not. p. **L**y. in. l. cum qd̄. C. de le. in vltima qōne. Et per hoc pōt determinari illa qd̄ eo qui p̄iori lega uit bibliam z cuiibet fratri cappam. dixi in. §. q. marco. **P**redicta s̄a nisi fieret enumeratio sp̄e

tot vel die q̄ no. **C** Materi az habuistis. Et vide pul cherrimā. q. posita p̄ bar to. in. l. sed z posteriores. de leg. z qd̄ pulchre no. bar. in. l. si so cer. §. idē q̄. rit. de vote ple. z no. q. posita p̄ Jo. an. in regula generi. d. re. in. i. mercur. Item faciūt ad. q. de in .l. talis scri ptura. ad si. de le. i. qz si p̄mo est sta tutū q̄ bāni tus p̄ dero gatione fra tarū vel sal. sarij nō pos. sint rebāniri etiā si p̄cez habuerit ab offēsis z po. stea sit aliud statutū q̄ bā niti p̄ male ficijs rebāni anf solucōdo cētū si habu erint pacem ab offēsis cū istud statutū sit generale nō cōpēbē. dit bānitōs p̄ derobatio ne strataruz vel salarios fm̄ Dy. sed bal. z ange. ibi tenet p̄i uz p. l. iij. §. vtrū ver. bi quoz. §. ad file. z. p. l. q. marco. d. an nu. le. ad p̄i mā rñde vt ibi maxie p. bar. Scōus ter. nō p̄bat §. jmo. ibi vide aliā. q. p. de. de an. cha. i. c. statu tū. §. cū aūt. de recript. in. vi. **C** Si cap pam. Lego p̄ozi bibliaz z cuiibz fra tri cappā. z omnio vide bar. in. l. h. p. sul. §. d. ado pti. Et vide bar. in. l. cuz qd̄. §. sed qz. C. de le. z. i. .l. voli clau sula. ff. d. v. ob. z bar. in .l. ij. §. si. de stipu. seruo. **C** Itē faci unt ad qōnē

quam for-
mat bald.
l. l. si tibi hō
§. i. de le. i.
q̄ si p̄ certo
debito credi
tori ecclesie
soluendo pa
pa mandat i
pōi posse col
lectā clericis
alicui? ciuit
tatis q̄ si p̄
ea mādāt im
pōi posse cle
ricis tuci? p̄
uincie in cle
ctōe credito
ris sit graua
ri facere cle
ricos ciuita
tis: an alios
de puincia
e ita ibi vi
det cōclude
re Barto. &
Jmo. p̄ illuz
ter. cū ibi no
ta. h̄ videat
Jm̄uz ibi no
tata p̄ bar. l.
i. men. §.
euz. de le. ij.
dic vt ibi p̄
Jmol.
C Tracta
tus diuidit.
et add̄ quod
dixit bald. &
Jmo. in. l. si
dño h̄ctibus
§. de le. i. p̄
gl. ibi q̄ vbi
spēs dero
gat generi il
lud ē ex qua
dā interpreta
tione p̄tia v̄
bonū & ex eg
tate q̄ no.
ad statuta.
C Itē facit
ad q̄ statuto
cauet q̄ oēs
causē debeat
cōpromitti.
alio statuto
cauet q̄ fili?
sine cōsensu
patris n̄ pos
sit obligari:
an poterit
cōpromitte
re sine cōsen
su patris dal.
in. l. si. §. h. i.
.vj. col. C. d̄
bo. q̄ lib. vic
q̄ sic q̄ sta
tutū de cō
promissis ē
magis spāle
& ad materi
am vide. q̄.
quam ponit
dal. l. l. edē.
C. loca.

ciurum cā determinationis & limitationis gene
ris precedentis vel sequētis. ar. eoruz que infra
dicā facit. l. verba. & q̄ ibi dixi. j. de ali. & ci. leg.
Tertia q̄ est q̄n̄. puissio generalis & spālis ca
dit inter res de quibus sit dispō: & ista est mate
ria nostri. §. ad quā materiā declarādā debes
scire q̄ q̄n̄qz dispō ḡn̄alis & specialis vel genus
& spēs ponūtur alternatiue. q̄n̄qz copulatiue. p̄
mo casu dic vt dixi in. l. i. in fi. j. de re. du. Si co
pulatiue tūc iste tractatus diuidit̄ in duas ptes
q̄n̄qz vni & eidē legat̄ gen̄ & spēs. q̄n̄qz legat̄ vni
genus & alteri spēs. P̄rio casu q̄n̄ vni & eidēz le
gatur genus & spēs. Ja. de are. dicit sic & Ol. se
quēdo euz: aut p̄cessit positio spēs: & sequitur posi
tio generis: aut ecōuerso. p̄mo casu adiectio ge
neris ampliat & dilatat primū legatū: vt. l. h. §.
cui dulcia. §. de vi. tri. & ole. le. & l. hoc legatū. §.
fi. cū. l. se. §. de leg. iij. Si aut̄ ecōuerso tūc subdi
stingue nō curo. iste modus distinguēdi nō plz
q̄ lz inter psonas adhibeat illa distinctio aut p̄
cedit spēs & c. tū inter res ista distinctio reproba
tur p̄ tex. i. l. seruo manumisso. j. ti. i. & By. videt̄
hoc velle in. c. generi. de reg. iij. lib. vi. Qualiter
ergo dicemus sustinēdo Ja. de are. Dico r̄idē
do ad. l. seruo manumisso q̄ q̄n̄ vni legat̄ spēs
& alteri genus q̄ illa distinctio q̄ p̄cedat nō h̄z
locū. sed q̄n̄ vni & eidē legatur genus & spēs ista
distinctio b̄n̄ h̄z locū: vt p̄z ex. ll. q̄s. j. allegabo.
Quare p̄ declaratione intro istā materiā aliter
q̄ Ja. & q̄ By. q̄n̄qz vni legatur gen̄. alteri spe
cies: & tūc aut legat̄ genus hoc est vnū de gene
re: vt q̄n̄ legat̄ hō simpliciter: & tunc regulariter
p̄ spēm nō derogat̄ generi. imo p̄nt cōcurrere i
vno hoīe legatū generis & legatū spēs: vt. l. si he
res. §. d̄ op. le. & l. si dño. §. de le. i. Fallit si dispō
spālis p̄tinet libertatē: vt. l. cū ita. §. i. §. de op.
le. Si nō legat̄ genus hoc ē totū gen̄: & postea
enumerat̄ species: tūc aduerte & intro glo. Q̄n̄
qz spēs enumerat̄ ab errāte & hoc p̄stat: & tūc n̄
minuit̄ significatio generis: vt. l. legata. in. p̄n. j.
de supel. le. Q̄n̄qz a sciēte & tūc distinguit̄ vt sta
tim dicam. Q̄n̄qz dubitat̄ vtruz fuerit errans vt
sciens: & tūc s̄m q̄litate psonaz p̄sumitur habita
distinctioe vtrū sit mulier vel minor vt rustice:
vt. l. cū de indebito de. p̄ba. & l. si adulteriū cum
incestu. j. de adul. Si vero p̄ferat̄ a sciēte. h̄ ad
uerte aut enumeratio spēs fuit facta ex abū dā
ti grā dubitationis tollēde: & hoc p̄stat: & nō est
dubiū: q̄ significatio generis nō minuit̄. Aut su
it facta enumeratio spērū cā taxationis seu li
mitationis: & hoc p̄stat: & tunc sine dubio minui
tur significatio generis: vt. l. legata. ij. r̄n̄so. j. de
supel. le. hoc aut̄ p̄stat q̄n̄ apposuit̄ verbuz. i. vel
p̄bū scilz. vt verbū videt̄. hoc modo lego supel
lectilē scilz lectuz & filia. ita d̄z intelligi. l. legata.
sc̄do r̄n̄. lz glo. aliter sentiat̄ & male in. l. cū ita. §.
fi. §. de le. ij. Si vero dubitat̄ vtrū cā determina
tionis vt grā dubitationis tollēde fuerit facta
enumeratio spēs: tūc aduerte aut p̄cedit legatū
spēs: & sequitur legatum generis: aut ecōtra. p̄mo
casu si q̄dem illud genus apponitur p̄ aliquod
adiectiuū neutraliter positū: tunc generi p̄ spēs
derogat̄ in aliquo. videt̄ d̄z restringi illud gen̄
ad res que sunt eiusdē q̄litate cuius sunt spēs
exp̄sse: vt. l. si. §. h. §. ti. i. Rōnez dixi tibi: q̄ i bis
rebus que sunt eiusdē q̄litate adiectio generis
ampliat legatū: vt ibi. Si vero p̄cederet legatur
generis p̄ tale adiectiuū: & sequeret̄ enumeratio
specierum: tūc generi p̄ spēm derogat̄ in totum
& poneret̄ & p̄ idē. & sic cā limitationis totalis
vt. l. sed & si adijciatur. §. p̄ so. & arg. eoz q̄ infra

dicam. Si vero adijciatur genus p̄ aliq̄ nomen
substantiuū determinatuz: tunc aduerte. aut enu
meratio spērū p̄cedit legatum & sequitur: & tunc
in dubio grā determinationis videt̄ apponi: vt
l. q̄situm. §. i. §. de leg. iij. Aut p̄cedit t̄m̄ vel seg
tur t̄m̄: & tunc aut enumeratio spēs respicit & de
terminat verbū vel p̄ncipiū significatiuū gene
ris: & in dubio vt̄ adiectū cā determinationis: vt
j. e. l. cū delationis. §. q̄dam. & d. l. seie. in prin.
idem in. l. q̄ fundū. j. de ver. sig. facit. d. l. sed & si
adijciat̄. §. p̄ so. Aut respicit verbū significatiuū
actus legandi: & tunc in dubio ex abundantia cā
tollēde dubitationis vt̄ adiectuz: vt hoc. §. aut
pōt esse dubiū ad q̄d referet̄: & tūc in dubio refer
tur ad verbū significatiuū actus legandi: vt hic
& j. e. l. si mancipia. in prin. nisi rō p̄ximitatis ali
ud induceret. P̄dicta vera q̄n̄ sequitur enume
ratio spērū post positionē generis. Si vero se
quitur enumeratio indiuiduoz p̄tentoruz sub ali
qua spē nō exp̄ssa q̄ t̄m̄ cōtinet̄ sub illo genere
tūc significatum generis restringitur: vt illā spe
ciem nō cōp̄rehendat: sed solū indiuidua nume
rata: vt. l. cū delationis. §. cui fundū. j. e. & l. me
uius. §. i. §. de le. ij. & l. i. §. itē si due statur. j. §. au.
& ar. le. Sed si enumerat̄ur indiuidua eiusdem
spēs: tūc enumeratio indiuiduoz nō restringet
significatiōē illius generis vel spēs in dubio: vt
l. verba. j. de ali. & ci. leg. Sed ibi loquitur in p̄so
nis. t̄m̄ in rebus est eadē rō q̄rum ad hoc. Item
p̄dicta vera q̄n̄ genus & spēs ponit̄ vtrūqz dispo
sitiue. Si vero poneretur dispositiue aliud enū
ciatiue: tunc statim ei q̄ dispositiue ponitur: &
illud enunciatiue positum ad illud refertur: &
s̄m intelligitur: vt. l. ticia. §. lutiuz. in rōne quam
ibi facit iuriscōsultus. §. de le. ij. C̄ Alterius ha
beo videre q̄n̄ vni legatur genus & alteri spēs: &
hic dicit̄ By. & Ja. de are. & gl. q̄ semp̄ generi p̄
spēm derogat̄: & idē no. p̄ By. in. c. generi. c̄ d̄
reg. iur. li. vj. P̄hibi videt̄ aliter dicenduz: & ple
nius. nā q̄n̄ vni legat̄ genus alteri spēs: aut vni
legatur genus hoc est vnū de genere: aut vni le
gatur genus totū: & alteri spēs. primo casu gene
ri p̄ spēm nō derogat̄: sed in eodē p̄nt cōcurrere
vt. l. si heres de optio. le. & l. si dño. §. de le. i. Fal
lit q̄n̄ spālis dispō p̄tinet libertatē: vt. l. cū ita. §.
i. de op. le. Si vero legatur totum genus: & hic
aduerte: aut legatur diuersis respectib̄: vt vni
genus respectu vsufructus. alteri spēs respectu
p̄prietatis: & tunc generi p̄ spēm nō derogatur
sed cōcurrūt: vt. l. sempronius i. p̄n. & ar. l. si alijs
§. de vsufr. le. Si vero legatur eodem respectu:
aut vtraqz dispositio est vtilis: aut altera inutilis.
p̄mo casu generi p̄ species derogatur. ita loquitur
hoc mēbrum positum in glo. vt. l. vxor. §. felicis
simos. & l. seruis vrbānis. in fi. §. de le. iij. & l. ij.
in prin. §. ti. i. & j. de au. & ar. le. l. i. & in multis ca
sibus. Si vero altera dispositio est inutilis: & tūc
aut est inutilis dispositio generis: & tunc generi
per speciem nō derogatur: q̄ dispositio est nul
la. ergo amplius annullari nō pōt: vt. l. nā & si. de
iniusto testa. Si vero est nulla dispositio speciei
& tunc aut illa dispositio fuit facta in vltima vo
luntate: aut inter viuos. primo casu generi p̄ di
spositionem specialem inutilez nō derogatur: vt
l. si. §. h. de au. & ar. le. Secundo casu generi per
dispositionem specialem inutilem derogatur: vt
l. legatum. §. i. de adi. leg. & §. e. l. ij. §. minor. &
ibi est glo. q̄ videtur ponere istam distinctiōē
ita debetis intelligere istam questionē. P̄ Quar
ta & vltima questio ē q̄n̄ genus & species cadūt i
ter casus in q̄bus dispositio cōfertur: vtputa fit

ADDE q̄n̄
generi p̄ spe
ciem dero
gat̄ pau. de
ca. consilio
clxxvij. bal.
cōsilio. cccl.
xxx. iij. li.
& cōs. cluij.
.iij. lib. & cō
silio. ccluij.
.ij. lib. & cō
silio. lxx. i. li.

Cui fundum. Enumeratio quo-
rū dā in diuiduorū
a legato generis eximit spēz sub qua in diuidua
enumerata cōprehenduntur. h. d. fm oēs con-
cor. l. heres meus. §. i. §. de leg. iij. z. l. i. ver. item
si duo. j. de aur. z ar. lega. Contra hoc videt. §.
.e. l. que situm. §. pe. So. vt ibi.

Ex. §. sequenti.

Habitare dicit q maiore parte anni habitat
q facit ad statuta q habitantes per tot annos
sunt ciues.

Sabinus. In dubio ea vident eē
in fundo que maiori pte
anni ibi sunt. h. d. C. No. tex. ibi queqz maioris
ptis anni zc. C. No. istū. §. dicit statutu huius
ciuitatis. qcuqz habitauerit per tot annos sit ci-
uis. q vt hitare qui maiori pte āni ibi hitat z cā
manē di ibi habitat. ita videtis h. qd tene menti.

Quidā cum ita. Si enumera-
tio spēz venit
ad determinationē ūbi per qd genus significat
videt facta causa determinationis. h. d. fm opi.
quā teneo Bar. C. Op. de. l. que sitū. §. pe. §. e.
Dicit glo. z doc. q hic fuit adiecta enumeratio
spēz causa limitationis. z hoc est certū. Sed qd
reuelauit glo. hoc. Quare dico q h erat dubiū.
sed qa enumeratio speciey venit ad determina-
tionem verbi per quod genus significatur. non
enim ad verbū lego. sed ad verbum possedi re-
fertur hic. ideo causa limitationis non determi-
nationis videt facta. z hec est veritas.

Mācipia. Legatus instrū
est vniuersale:
ideo recipit augmentū vsqz ad mortē
testatoris. Itē enumeratio speciey in dubio fit
causa augēdi legatū. h. d. C. No. tex. ibi sed au-
gēdi zc. vide glo. que incipit testator. fm casum
glo. videtur q si testator dicit. lego mācipia que
ibi erāt q istud verbū non significat futurum si-
cut alia ūba opratiui z subiūctiui modi. z sic est
ptra. ar. l. cū certus. §. de vi. tri. z ole. lega. z j. de
au. z ar. le. l. cū quidā. §. pe. j. e. vbi est ūbū erat.
z trahit ad futurū. Rū. debes intelligere q h di-
xit que ibi erāt. s. testamēti facti tpe: qa dicit hoc
tex. als traheretur ad futurū: vt. ll. §. allegatis.
C. Op. dicit hic q adiectio mācipioy videtur
facta causa augēdi. Contra. §. l. pxi. §. cui fun-
dus. So. hic enumerat mācipia simpliciter. z sic
species ibi ūo noiatim z singulariter. z sic qdaz
in diuidua. Rōnem vidistis. §. e. l. qsitum. §. pe.
Itē videt q ista. l. fm lec. glo. fit ptra opi. meā:
qa enumeratio speciey respicit ūbum per quod
genus significat. ergo dz intelligi: vt. §. l. pxi. §.
quidā. Rūdeo: imo respicit verbū significatiuū
actus legandi fm lec. glo. que dicit sic. lego fun-
dum cum instrū z cum mācipijs. z sic de necessi-
tate regis a ūbo legauit pp prepositionē cū. cu-
ius natura est vt actū ūbi significet non autē ve-
niat ad determinationē nominis. Cōtra hoc qd
dico videt: qa etiā si detrahif dicitio cuz. vt lego
fundū cū instrū z mācipijs videt q fit idē q cā
augmētationis fit facta adiectio mācipioy: vt
. §. e. l. cū delanionis. §. cui fundū. si respicias so-
lutionē quā dedit in. l. que sitū. §. pe. §. e. Ego di-
xi quqz enumeratio speciey venit ad determina-
tionē ūbi seu participij per qd genus significat.
nā enumeratio speciey nō pōt venire ad deter-
minationē vnius nominis seu ūbi vel participij.
ita loquit. §. quidā. §. l. pxi. z j. l. pxi. in pn. Cō-
tra hanc so. facit. l. §. z si adijciat. §. pro so. Ego
solui q ibi ideo: qa sic fieri solet. Et illaz opi. te-

nendo non ob. Bedi etiam aliam so. vt ibi dixi.
Saulus. Dicitur h q supellex cedit
legato. C. Op. de. l. ville in
prin. §. e. Glo. sol. pluribus modis. sed tene mē-
ti vlti. so. que est vera.

Eie. Quādo enumeratio specie-
rum venit ad determinatio-
nem participij per qd genus significat
videt facta causa limitationis z determinationis
. h. d. vel aliter. Per enumerationē speciey fa-
ctam in codicillis restringit legatum generis fa-
ctum in testamento. h. d. z nihil aliud.

Liberto suo. Legato fundi instru-
cti nō cedit seruus
qui colit data mercede. h. d.

Ex. §. sequenti.

An per copulatiuā inducatur repetitio: ibi.
Pro euidētia.

Gaio. Virtus copulatiue q̄litate pcedē-
tis legati repetit in sequenti. h. d. z
est no. casus z menti tenēdus. C. Op. z videtur
q qualitas adiecta in vno legato non intelligit
repetita in legato alteri rei nisi ibi fit dicitio am-
plius. vel alia repetitiua: vt. l. in repetēdis. z ibi
no. §. de le. iij. So. hic loquit quādo due res co-
pulantur in eadez oratiōe. z tūc qualitas adiecta
vni videtur in alia repetita. secus in diuersis ora-
tionibus: vt. d. l. in repetēdis. z probat in. l. qui
fundū. §. de ptra. emp. Sed ptra istam so. for-
titer facit. §. de le. ij. l. si. §. scio. vbi etiaz in eadez
oratione copula z. nō inducit repetitionē cōdi-
tionis. So. ibi quādo copula cadit iter psonas.
hic ūo inter res legatas. Preterea ibi ex repeti-
tione p̄dicebat diminutio legati hic augebat. z
de hoc qd dicit in vna psona in alia videant re-
petita. dic vt dixi in. l. mulieri z ticio. j. de cōdi. z
demō. z. l. publius. z. l. iulius paul. e. ti. Pro
euidētia z maiori declaratione an per copulati-
uam inducatur repetitio dicas sic. quqz copula
inter res cadit que ponunt in vna oratiōe. quqz
inter plures orationes. primo casu aut qualitas
que psona rei adijciat potest pgruere alteri rei. z
in sequenti intelligit repetita siue tēdat ad aug-
mentū legati: vt hoc. §. siue ad tēdationē: vt
. l. si. §. cui dulcia. de vi. tri. z ole. le. Et aduerte:
qa ista q̄litas que hic intelligit repetita nō est ea
dem numero cū ea que est in precedenti re. nam
aliud est instrū fundi: aliud est instrū domus.
sed est idē in genere: qa quodlibet est instrū. Sz
si esset aliq̄ q̄litas que vniiformiter respicere pos-
set vtrūqz rez multomagis intelligeret repetita.
exēplū in p̄ditione dic. lego ticio fundū si nauis
ex asia venerit z domū. Lerte illa cōditio vna z
eadē numero potest vtrūqz legatū respicere. ar.
pro hoc. §. de le. iij. z. l. in repetēdis. z quod ibi
dixi. nā idē est in dictione et. z in dictione itez: vt
j. dicā. Si ūo illa q̄litas sequenti rei nō pgruat.
exēplū lego ticio fundū instructū z cētū. Lerte
nō possumus repetere instructos: vt. §. de le. ij. l.
cū pater. §. cū impfecta. facit qd dicā. j. qn̄ ponit
tur inter psonas. Scōo casu qn̄ ponit iter diuer-
sas orones. tunc nō inducitur repetitio ex virtute
smonis: vt. d. l. qui fundū. de cōtrahē. emp. §. ex
p̄sumpta volūtate disponentis inducent qn̄ als
sequēs dispositio ē inutilis: vt. j. de p̄di. z demō.
. l. iulius paulus. z. l. cū seruus. z. l. iulius noster.
que. ll. pbant vtrūqz put dicit p̄ditionē adiectā
libertati intelligi in legato sibi copulatiue anne-
xo ne pereat legatū. z sic als nō intelligeret. sed
hoc veruz qn̄ per dictionē et: adijceret orō p̄se-
cta. nā si esset impfecta: tūc supplet ex p̄cedenti

vba p̄sentis
tpis z scie-
bat. z tūc se-
cus: qz itavi
detur fuisse
mēs sua cuz
aliter nō ex
p̄fessit. ita
tenet pau. d
ca. in. d. §. le-
ga. um. Et h
ista dicitio
videt equa-
tū obstant p̄
vltimā p̄ez
aliqua ex di-
ctis iuribus
marime. d. l.
q̄sitū. §. si. §.
vide vt col-
ligit ex sum-
mario. bar.
ibi.

b Sic. §.
s gaio. i
ducat repe-
ticio. An et
qualiter per
copulam in-
ducat repe-
ticio. Adde
bar. l. l. si ita
stipu. §. gri-
fognus. de
ver. ob. z vi
de plene qd
no. scripsit
bar. l. l. si ita
legatari. §.
fi. de leg. iij.

Redia p. s. lib. to. vide bal. in. l. iij. C. de leg.

Liberto. Generali legato eorum qui in fundo erat cedunt omnia nisi aliud de mente testatoris appareat. h. d. Eos habetis h. glo. Ro. magna facta per elegatia h. ba. C. Op. dicit h. q. vinu vendituz cedit. Contra in l. rem legata. j. de adi. le. Rudeo hic p. ba. p. tra ria voluntas eoislo q. volutarie vedif. C. Que ro qd vult dicere tex. vt. s. rnsun. Rudeo referf ad oia supradicta nisi aliud p. bef. In p. trarium p. ba. ex his que no. hic in glo. qua vide. que in cipit que lane liquet. z expone angustiaz. i. tenor h. boru stricte sup. tus: vt p. z in isto. s. Itē, ei' qualitas: vtputa qa legatarius no est capax hu ius rei in re p. senti. i. in p. senti. s. no habetis alia. Ex. s. sequenti.

Agger qd sit. Et an legato fundo fossata me surari debeat. Et an colonus qui simpliciter co duxit fundu teneat facere fossata z ea purgare.

Ita legatu. Legare fundu sicut est vel sicut erit equiparat legatu fudi instructi. h. d. C. Quero qd sit ager. Dic vt in glo. que incipit. i. instrumeta. Ex qua bes q. legato fudo fossata cedut z dz mensurari cu fudo. secus in via. Sed qro an colonus qui simpliciter co duxit fundu debeat facere fossata z ea purgare. Vide quod dixi in l. impensis. s. de impen. in re. do. fac. z ibi dixi. si quidem sunt fossata ad perpetua rei memoria non tenet face re. si vero sunt tm ad utilitatez presentis anni in quo conduxit z illa tenetur facere.

Fundos. Quid vult dicere tex. in fi. ibi quod verbis coprehen disse. Dic vt in glo. z bene.

Ucius. In legato fudi instru cti inspicit tps mortis. h. d. C. Op. de. l. si ita. j. de au. z ar. le. So. hic loquit in legato vniuersali. ibi i indefini to vel singulari. facit ad hac. l. s. e. l. mancipia.

In nauē. Disponens z disposi tum non copatiunt se sub eode genere. h. d. Et dic vt no. per Dy. in. c. mora. de regu. iu. li. vi. Itē que differut fm plus z minus no differunt genere sed specie. h. d. z est lex multu philosophica. C. Op. de. l. cu delationis. s. i. z. l. q. fitu. s. sed si fudus. s. e. vbi dicit. est instruo hois. Dicit glo. spale in hoie vel ibi loquit de instruo instrui. hic de instruo princi pali. no placet. qre dic ibi accipiunt hoies tanq res diuerse z separate. z ideo no vident esse sub eode genere vel specie: qa tanq res no tanq ho mines assumunt. C. Item op. none testm dispo nit de testio: vt. l. posthumus in fi. de iniust. test. Itē none snia disponit de snia cofirmando eaz: vt. l. eos. C. de ap. z sic dispones z dispositu sub eode genere copatiunt. Respondeo hic loquit quando disponens z dispositum durat. ibi qua do vnuz alteratur: qa definit esse testm vel snia.

De peculio legato. Rubrica.

Ex. l. sequenti.
An legato seruo cum peculio mortuo seruo legatum peculii extingatur.

Eruo legato. Ex tin cto pn cipali extinguit accessoriu hoc pmo z dictio cu: p iungit accessorie in his quoru natura est vt vna res alteri accedat: i alijs coiungit pncipaliter. h. d. cu trib' se. C. No. tex. in. l. nanqz zc. Bicit h. q. extincto suo extinguit legatu peculij. Contra. j. e. l. tuc inutile. cum. l. se.

So. ibi bu' e extinct' post morte dñi. z sic postq legari dies cessit. h. aut eoviuo. C. Itē op. s. ti. i. l. fud'. s. fi. So. ibi peculiu no erat accessio sui: s; instrui: qd instrum no e extinctu. C. Itē op. q. ex tincto pncipali no extinguit accessoriu: vt. l. itel ligere. C. de lui. pig. So. ibi plenissime tractauit Pe. ista materia. dic vt ibi. z canoniste in. c. iter dilectos. de fi. instru. C. Itē op. de. l. qd tñ i pn. s. qui. mo. vsuf. amit. vbi dñ q. extincto pncipali no extinguit accessoriu. Dicit gl. hoc vey qñ pncipa le e pncip' accessorio. sec' si ecotra vt ibi est. Ita so. e multu no. si eēt h. s; mibi vt q. sit ptra tex. l. z si no sint. s. pueniam' que gl. allegat. vbi no ispicat pncipitas qñ e certu q. sit accessoriuz. io e alr rñdēdu ad. l. qd tñ. Sz anq. rñdēā qro. pōe q. testator legauit suu z peculiu. an extincto suo legatu peculij extinguit. Pe. q. no. l. si cui. s. ti. i. z. l. y. refert i. l. itelligere. C. de lui. pig. Rō qa tuc peculiu e legatu pncipali n accessorie. Per hoc rñdē ad. l. qd tñ. q. ibi no fuit legat' fud' ac cessorie p p iunctioem cu. s; pncipali pncipiut. z io extincto legato velle no extinguit legatu fundi. C. Op. ad. l. z si ancilla. de testa. s. l. pxi. So. ibi dictio cu cadit iter res quaz vna alteri cosuevit accedere. io p iungit accessorie. h. no cadit iter p' sonas quaz vna no accedit alteri: vt. l. iustissime. s. de edil. edic. io p iungit pncipali. z sic legato vni' rei extincto no extinguit alteru. C. Quero qñ testator legauit suu cu peculio z in peculio erat vicari'. an alienato suo extinguit legatu vicarij. Jo. q. sic: vt h. no. in. l. i. Sz ista gl. vt h. l. iij. hu ius tituli. Sz sustinedo Jo. dic q. ibi legauit vica rios noiatis fm gl. Jo. loqf qñ no fuerut noiati vicarij: s; erat cu peculio. de h. vtru extincto pnci pali extinguit accessoriu. dixi. s. ti. i. l. si cui.

Peculiu. Quides h. q. si i peculiu: vt no. i. l. qd dñ. s. de ipē. in re. do. fac. tñ singule res debet vedicari vt hic bes. Contra imo sufficit agi vniuersali. sicut qñ petif hfditas vniuersali petif: vt no. i. l. i. s. de edē. i. p ma gl. mag. So. si petif actioe pfoali pot vniuer salr peti: vt i hris si petif rei vedicatioe singule res dñt peti: vt h. hoc dclarau. s. so. ma. sup. ru.

Si uero sic. C. Op. j. e. l. si ficho. So. h. loqf de corpo rib' q. debet remanere i peculio. sec' si alia corpo ra eēt legata. C. Itē op. j. e. l. si dñs seruo. So. ibi loqf qñ legatari' soluit hfdi. C. Itē op. dñ h q. singla corpa minuunt. Contra imo i vna re dz fieri solutio: vt. l. no apli' i. s. de le. i. z. C. qñ z qui. q. ps debet. l. ij. So. ipso iure fit p rata diu minutio p quolz corpe s; si pueniret ad diuisio nē q. e fci: vt qlibet p diuiso possideret debet assi gnari i vna re vt plib'. ita q. p rimoniu p pncu larē assignatioez no deuaftaret: vt. l. hris. z isti. de offi. iudi. s. comode. ita e i. l. fal. nā lz falcidia dimiuuat oia legata ipso iure: vt. l. plauti'. z. l. li nea. j. ad. l. fal. z ibi glo. z dixi plenissime. j. ad. l. fal. l. i. q. rta. s. z si fuerit. C. No. tex. ibi: nec enim pot crescere vedicatio zc. C. Op. q. p hac adie ctione vitiet legatu: vt. l. per suu. s. i. s. de vsu z ha. Rudeo ibi illa adiectio erat ad diminuēdu. io legatu vitiat. h. no erat ad augendū. io no vi tiat. Itē dñ h. q. ex istis h. bis no pot hfe actionē s; exceptioez. Contra ex istis ablatiuis absolutis: deducto ere alieno zc. vt q. cu actio petitiōis s; deicomissi respicit personā quā testator pot gra tuare: vt. l. fideicomissa. s. cu eēt. s. de le. iij. z no. in. l. i. rōe. s. tā z fi. j. ad. l. fal. s; h. hfdē respiciūt. ergo vt q. h. s; possit pueniri fm testm: h. dñ. co.

De pecu lio legato. Rubrica.

Eruo lega to. di ctio cum ca dit. No. dif ferētiā iter et: z cuz. ad de bar. in. l. i. j. si pē. ap pel. mors in teruc. p. bar. i. l. t. t. t. s. de le. i. z de dictioe cū. vide no. per bar. i. l. si ita. s. quer stio. s. d. ma. te. z. s. in. l. si cū fundū. de sū. istruc. z ibi scripti concoz.

mm ij